

статтю, що рожевий найбільше підходить для хлопчика, а синій, навпаки, для дівчинки. Пояснювалося це тим, що рожевий колір спонукає до мужності і відваги. [Див. 2]

2. На відміну від чоловіків, жінки мають нижчі інтелектуальні здібності, і, як наслідок, нижчу професійну компетентність. Звідси – поширене уявлення про жінок як гірших працівників на відповідальних посадах і в інтелектуальних професіях. Не тільки гендерні дослідження, але й саме життя доводить хибність цього твердження. На сьогодні люди обох статей можуть на рівних демонструвати високі розумові й організаційні здібності. [Див. 3]

3. Чоловіки не плачуть. Теж відомий стереотип. Якщо чоловік плаче, то він втратив контроль над ситуацією і розклеївся. І взагалі, поводить як баба! Але в Стародавній Греції лити сльози означало, що чоловік дуже мужній. Одисей лив сльози, деякі герої лили сльози, а при цьому вони робили подвиги! Сльози не вважалися ганебним явищем. Також плакали і стародавній скандинавський герой Беовульф, і середньовічні лицарі, а особливо любили цю справу самураї. У XIX столітті плач був символом чесності, сили і віри. Ось так все і змінюється. Хлопчика малечку привчають стримувати свої почуття, не плакати (“Ти ж хлопець! Солдат!”). А як писав видатний хірург Пирогов, “Невиплакані сльози змушують плакати внутрішні органи”. То ж ранні інфаркти й інсульти в чоловіків – це прямий наслідок

стереотипного уявлення про “чоловічу нечутливість”. [Див. 3]

4. Українська жінка повинна вміти готувати борщ. Взагалі, у народі неадекватно сприймаються ті жінки, які не готують їжу, тим паче борщ. Такій жінці пророкують самотність протягом всього життя. Але це не суттєвий показник негативного судження про українку. Готувати борщ можна навчитись, а головне – це людяність та жіночність.

Можна дійти до висновку, що гендерні стереотипи можуть змінюватися залежно від соціальних, економічних чи політичних змін, але цей процес відбувається досить повільно [4, с. 342]. Стереотипи мають тенденцію рано засвоюватися і змінюватися з великою складністю. В даний час стереотипи є невід’ємним елементом повсякденного життя.

Навіщо ми їх створюємо? Адже, кожна ситуація індивідуальна, а людина – унікальна. В українців такий менталітет, що ми боїмося помилитися. Тобто, ми намагаємося уникнути помилок, слідуємо шаблонам. А якщо помиляємося, то виправдовуємо себе тим же шаблоном. Нам слід навчитись слухати себе, а не піддаватись впливу гендерних стереотипів, якщо ми хочемо бути щасливими. Дана тема дослідження є досить цікавою та актуальною. Проте у сучасному суспільстві панують стереотипи минулого. Малодослідженим є питання виникнення гендерних стереотипів на сучасному етапі, їх відмінність у містах та периферії, тощо.

Література

1. Гидденс Э. Социология / Э. Гидденс // Пер. с англ.; науч. ред. В. А. Ядов; общ. ред. Л. С. Гурьевой, Л. Н. Посилевича. – М. : Эдиториал УРСС, 1999. – 703 с..
2. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pobachte.com/гендерні-стереотипи-про-жінок-які-кол/>
3. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slavutajournal.com.ua/archiv-nomeriv/slavuta-vipusk-4-5-2011/genderni-steretipi-v-suchasnomu-ukraïnskomu-suspilstvi/>
4. Смелзер Н. Социология: пер. с англ. / Н. Смелзер. – М. : Феникс, 1998. – 688 с..

УДК 347.2:340.134(477)

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Апостол І. І. – студент 4 курсу.

Науковий керівник – викладач Колесник О. В.

Вінницький коледж економіки та підприємництва ТНЕУ

В наш час новації складають більшу частину людського життя. Новації вже стають вигідним товаром, тому що їх можна на певних умовах передавати для використання іншим людям чи навіть продавати. Це часто призводить до виникнення правопорушень у сфері інтелектуальної власності, тому вона потребує охорони та захисту.

Саме цій проблематиці була присвячена тема моєї статті, головна мета якої - узагальнення вже існуючих точок зору науковців щодо охорони та захисту авторського права.

Ключові слова: Автор, авторське право, інтелектуальна власність, інтелектуальна діяльність, майнові права, немайнові права.

Проблематика захисту та охорони авторського права є невирішеною, оскільки спроможність забезпечити належну охорону прав інтелектуальної власності є сьогодні одним із основних показників

цивілізованості суспільства, гарантією економічного та соціального розвитку будь-якої країни та необхідною умовою для зайняття нею належного місця у світовому співтоваристві. Забезпечення такої охорони можливе лише за наявності відповідної нормативно-правової бази, що адекватно відображала б існуючі реалії як в економічному, так і в суспільному житті держави. Конституція України гарантує свободу літературної, художньої, наукової та технічної творчості. Кожен громадянин України має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може використовувати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом. [1]

Джерелами авторського права окрім ЦК України є Закон України "Про авторське право і суміжні права" та низка міжнародних договорів, зокрема, Бернська конвенція з охорони літературних та художніх творів (1886), Всесвітня (Женевська) конвенція про авторське

право (1952), Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм, а також виробників організацій мовлення (1961) та ін. [5, с. 13]

Відповідно до ст. 433 ЦК України об'єктами авторського права є твори, а саме:

1) літературні та художні твори, зокрема; романи, поеми, статті та інші письмові твори; лекції, промови, проповіді та інші усні твори; драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори; музичні твори (з текстом або без тексту); аудіовізуальні твори; твори живопису, архітектури, скульптури та графіки; фотографічні твори; твори ужиткового мистецтва; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів; збірки творів, якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;

2) комп'ютерні програми;

3) компіляції даних (бази даних), якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;

4) інші твори. [6, ст. 433]

Об'єктами авторського права є твори без виконання будь-яких формальностей щодо них та незалежно від їх завершеності, призначення, цінності тощо, а також способу чи форми їх вираження. Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір, не залежать одне від одного. Відчуження матеріального об'єкта, в якому втілено твір, не означає відчуження авторського права, і навпаки. []

Законом визначено перелік творів, які, в силу свого змісту, не є об'єктами авторського права. Відповідно до ст. 434 ЦК до таких творів належать:

- акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування (закони, укази, постанови, рішення тощо), а також їх офіційні переклади;
- державні символи України, грошові знаки, емблеми тощо, затверджені органами державної влади;
- повідомлення про новини дня або інші факти, що мають характер звичайної прес-інформації;
- інші твори, встановлені законом. [6, ст. 434]

Щодо суб'єктів авторського права, то законодавством встановлено презумпцію авторства, відповідно до якої первинним суб'єктом авторського права є автор твору. За браком доказів іншого автором твору вважають фізичну особу, зазначену звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору.

Суб'єктами авторського права є також інші фізичні та юридичні особи, які набули прав на твори відповідно до договору або закону. [3, С. 447]

Авторське право виникає з моменту створення твору. Особа, яка має авторське право, для сповіщення про свої права може використовувати спеціальний знак, встановлений законом. Відповідно до ч. 3 ст. 11 Закону України "Про авторське право та суміжні права" таким знаком є латинська літера "с" (від англ. *copyright* — авторське право) в колі. [5, С. 14]

Уся сукупність суб'єктивних цивільних прав, що належать автору у зв'язку зі створенням твору, поділяють на особисті немайнові та майнові.

До особистих немайнових прав автора належать:

1) право на визнання його автором твору;

2) право перешкоджати будь-якому посяганням на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації автора;

3) вимагати зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору, якщо це практично можливо;

4) забороняти зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору;

5) обирати псевдонім у зв'язку з використанням твору;

6) на недоторканність твору;

7) інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені законом. [3, С. 448]

Крім того, до особистого немайнового права належить надана автору можливість здійснювати забезпечення недоторканності твору. Відповідно до ст. 439 ЦК автор має право протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню або іншій зміні твору чи будь-якому іншому посяганням на твір, що може зашкодити честі та репутації автора, а також супроводженню твору без його згоди ілюстраціями, передмовами, післямовами, коментарями тощо.

У разі смерті автора недоторканність твору охороняється особою, уповноваженою на це автором. Якщо такого уповноваження немає, недоторканність твору охороняється спадкоємцями автора, а також іншими заінтересованими особами. [6, ст. 439]

Щодо майнових прав на твір, то вони належать його авторові, якщо інше не встановлено договором чи законом. Майновими правами інтелектуальної власності на твір є:

1) право на використання твору;

2) виключне право дозволяти використання твору;

3) право перешкоджати неправомірному використанню твору, в тому числі забороняти таке використання;

4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Використанням твору є його:

• опублікування (випуск у світ);

• відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі;

• переклад;

• переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни;

• включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо;

• публічне виконання;

• продаж, передання в найм (оренду) тощо;

• імпорт його примірників, примірників його перекладів, переробок тощо.

Використанням твору може бути визнано й інші дії, встановлені законом. Здійснюється воно лише за згодою автора, крім випадків правомірного використання твору без такої згоди, встановлених законодавством. [2, С. 13]

Твір вважається опублікованим (випущеним у світ), якщо він будь-яким способом повідомлений невизначеному колу осіб, у тому числі виданий, публічно виконаний, публічно показаний, переданий

по радіо чи телебаченню, відображений у загальнодоступних електронних системах інформації. Ніхто не має права опублікувати твір без згоди автора. Крім того, за загальним правилом, автор має право на плату за використання його твору.

Проте, як виняток, твір може бути вільно, без згоди автора та інших осіб і безоплатно використано будь-якою особою в таких випадках:

1) як цитата з правомірно опублікованого твору або як ілюстрація у виданнях, радіо- і телепередачах, фонограмах та відеограмах, призначених для навчання, за умови дотримання звичаїв, зазначення джерела запозичення та імені автора, якщо воно вказане в такому джерелі, та в обсязі, виправданому поставленою метою;

2) для відтворення у судовому та адміністративному провадженні в обсязі, виправданому цією метою;

3) в інших випадках, передбачених законом.

Особа, яка використовує твір, обов'язково повинна зазначити ім'я автора твору та джерело запозичення. [3, С. 449]

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір діє впродовж життя автора та спливає через 70 років, що відраховуються з 1 січня року, наступного за роком смерті автора чи останнього із співавторів, який пережив інших співавторів, крім випадків, передбачених законом. Після закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір його може вільно та безоплатно використовувати будь-яка особа, за винятками, встановленими законом. [5, С. 14]

Підсумуємо існуючі проблеми щодо охорони та захисту авторського права:

- значне відставання законодавства від розвитку новітніх технологій, наслідком якого є нерегульованість сфери авторського права;

- досягненнями у сфері новітніх технологій активно користуються не тільки виробники фонограм, але й правопорушники;

- забезпечення доказів при поданні позову про порушення прав;

- визначення суми позову;

- визначення місця подання позову;

- визначення суб'єкта правопорушення.

Узагальнюючи, зробимо висновок про доцільність внесення змін, які направлені не тільки на більш детальну переробку норм законів, але й на розробку більш чітких процедур їх застосування. Захищеність авторського права припускає наявність відповідного державного механізму попередження й припинення правопорушень у сфері авторського права, а також залучення порушника до відповідальності.

Наприкінці зазначимо, що, так, безумовно, оновлюються підзаконні та інші відомчі нормативні акти, які приводяться у відповідність до оновленого законодавства України про інтелектуальну власність. Здійснено ряд заходів щодо зміцнення державного управління інтелектуальною власністю. Отже, держава робить усе необхідне для надійної правової охорони інтелектуальної власності, але задовольнятися досягнутим немає найменших підстав, і законодавство надалі потребує внесення змін.

Література

1. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 11.07.2001 р., № 3792-ХІІ // ВВР України. -2001. -№ 43. - Ст.214.
2. Ієвіня О.В. Цивільно-правова охорона та захист прав виробників фонограм: Авто-реф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 /ОЮАУ. -О., 2015. -20 с.
3. Мироненко Н.М. Правовые проблемы защиты авторского права // Эволюция гражданского законодательства: проблемы теории и практики: Материалы международной науч.-практ. конф.; м. Харків, 29-30 квітня 2014 р. -К.: Акад. правових наук України, НДІ приватного права і підприємництва, НДІ інтелектуал. власності, Нац. юрид. акад. ім. Я. Мудрого, 2014. -С.447-449 с.
4. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Підручник /За заг. ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. -К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2013. -236 с.
5. Святоцький О. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності у судовому порядку // Інтелектуальна власність. -2009. -№ 3-4. С.13-14.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 435-ІV // ВВР України. - 2003. -№№ 40-44. -Ст.356.